

ГРАД СОМБОР

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УКЉУЧИВАЊЕ ГРАЂАНА У ПРОЦЕС ДОНОШЕЊА ОДЛУКА О ТРОШЕЊУ СРЕДСТАВА ПРИКУПЉЕНИХ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ИМОВИНУ 2018-2021

Сомбор, јун 2018. год

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УКЉУЧИВАЊЕ ГРАЂАНА У ПРОЦЕС ДОНОШЕЊА ОДЛУКА О ТРОШЕЊУ СРЕДСТАВА ПРИКУПЉЕНИХ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ИМОВИНУ У СОМБОРУ

2018-2021

План је израђен у циљу унапређења процеса консултовања и учешћа грађана у процесу доношења одлука у граду Сомбору, а у оквиру Програма „Општински економски развој у Србији фаза 2 – Реформа пореза на имовину“ који финансира Швајцарска агенција за развој и сарадњу СДЦ, а спроводи International Management Group ИМГ.

Део 1

Активности које локална самоуправа спроводи како би консултовала и укључила грађане у процесе доношења одлука

- Град Сомбор сваке године организује циклус партиципативног буџетирања, у коме су грађани позвани да у два круга гласања одаберу пројекат од значаја за заједницу који ће бити финансиран у наредној години. Одзив грађана расте из године у годину. Информисање и само гласање се одвија како физички – у Услужном центру Градске управе и на пултовима који су постављени на неколико атрактивних локација у граду, тако и путем наменске емаил адресе participativno@sombor.rs. Све информације објављују се на званичној интернет презентацији града Сомбора www.sombor.rs. Овим се осигурава да најшири круг грађана буде информисан о могућности учешћа и омогућује се недискриминаторан приступ свима: житељима самог града и свих села, без обзира на ниво информатичке писмености, покретљивости, социоекономске ситуације.
- У складу са Одлуком о врстама прописа које доноси Скупштина града Сомбора за које је обавезна јавна расправа и поступку и начину спровођења јавне расправе („Сл.лист града Сомбора“, бр.13/17) надлежна Одељења градске управе спроводе јавну расправу која подразумева отворени састанак и консултовање представника органа града, јавних служби и јавних предузећа са заинтересованим грађанима и представницима удружења грађана, органима и организацијама и средствима јавног информисања. Јавна расправа се обавезно спроводи у току поступка усвајања: Статута града, Буџета града, Програма развоја града, просторних и урбанистичких планова; стопе изворних прихода града, као и начина и мерила за одређивање висине локалних такси и накнада. Такође јавна расправа се спроводи и у припреми других прописа, односно општих правних аката, а којима се уређују права и обавезе од непосредног интереса за живот грађана. Јавна расправа о тексту општег правног акта почиње објављивањем јавног позива за учешће у расправи на интернет страници Градске управе града Сомбора и локалном недељном листу "Сомборске новине". Предлози, сугестије и коментари у току јавне расправе, која траје најмање 7 дана, могу се доставити у писаном и електронском облику на службену маил адресу службеника Одељења које је сачинило нацрт општег акта.

- Путем званичне интернет презентације града Сомбора физичка и правна лица могу да користе сервисе:
 - „ Питајте Градоначелницу “
 - „ Пријавите комунални проблем “
 - „ Канцеларија за брзе одговоре “

Сервис „**Питајте градоначелницу**“ је систем путем којег заинтересована физичка и правна лица уколико желе могу да поставе питање директно Градоначелници града Сомбора или да упуте коментар или сугестију.

Сервис „**Пријавите комунални проблем**“ је систем за пријаву и евидентирање проблема у области: водовода, атмосферске канализације, гасне мреже, дистрибуције топлотне енергије, водоснабдевања, јавне расвете, саобраћајне сигнализације, путне инфраструктуре, дивље депоније, контејнери-смеће, пси луталице, угинуле животиње, непрописно паркирање, прекомерна бука, или неки други проблем. Систем је потпуности је у функцији грађана, у циљу лакшег и бржег решавања проблема. Проблем се може пријавити 24 часа/365 дана у току године. У року од 48 сати се добија одговор о статусу решавања пријављеног проблема. У најкраћем року дежурне службе јавних предузећа излазе на терен. На овај начин се брзо и ефикасно става база комуналних и других проблема која омогућава брзу реакцију и решење надлежних органа града, јавних предузећа, установа и служби. Сервис је намењен да помогне решавању комуналних и других проблема који су у надлежности Градске управе града Сомбора и јавних предузећа чији је оснивач Град Сомбор.

Сервис „**Канцеларија за брзе одговоре**“ омогућава потенцијалним и постојећим домаћим и иностраним привредницима/инвеститорима да на брз и ефикасан начин добију информације потребне за своје пословање.

Применом наведених сервиса грађани су индиректно укључени у процес доношења одлука, обзиром да на тај начин локална самоуправа добија повратне информације о проблемима који се могу решити доношењем општих аката с посебним освртом на комуналне делатности.

- Одељења Градске управе града Сомбора, као основне унутрашње организационе јединице Градске управе града Сомбора, која је образована као јединствени орган, активно учествују у консултовању и укључивању грађана у процес доношења одлука, са циљем да грађани изнесу своје примедбе, предлоге и сугестије у циљу доношења квалитетних одлука које се односе на битне сегменте за добробит заједнице, и то вршењем следећих активности:
 - сарадња са образовним установама, културним установама, спортским удружењима, удружењима грађана, невладиним организацијама, организацијама цивилног друштва, месним заједницама, јавним предузећима, као и са пословном заједницом.
 - организовање раног јавног увида и јавног увида у поступку израде и доношења планских докумената у складу са прописима којима је уређено просторно и урбанистичко планирање. У току раног јавног увида и јавног увида заинтересовани грађани и правна лица могу да изврше увид и поднесу примедбе и сугестије писаним путем и електронском поштом на маил адресу службеника;
 - одржавање јавне презентације Урбанистичког пројекта у складу са прописима којима је регулисана изградња објеката. У току јавне презентације грађани могу да изврше увид и поднесу примедбе и сугестије писаним путем и електронском поштом на маил адресу службеника;
 - одржавање јавних седница Комисије за планове града Сомбора;
 - рад Канцеларије за младе;
 - рад Координатора за ромска питања и Координатора за избегла и расељена лица;

- вршење инспекцијског надзора над спровођењем одлука којима је уређен начин и услови обављања комуналних делатности;
- спровођење Стратешког плана комуналне полиције града Сомбора који се темељи на партнерству са грађанима. Комунална полиција у редовном обављању послова сарађује са грађанима који јој пријаве, петиције и предлоге у вези са комуналним редом подносе писаним путем и електронском поштом (на званичној интернет презентацији Града путем сервиса грађана -„пријави комунални проблем“ или путем mail-а komunalnapolicija@sombor.rs), а у хитним случајевима телефоном и непосредним усменим обраћањем. Грађани својим пријавама, предлозима и петицијама, како и предлагањем начина у решавању одређених проблема у граду, могу дати значајан допринос у процесу доношења одлука. Оваквим односом грађана уз деловање комуналне полиције које подразумева да се при организованом присуству на терену, патролном делатношћу, уочавају и одређеним мерама спречавају и отклањају постојећи проблеми, може се постићи заједнички циљ. Комунална полиција спроводи едукацију грађана о облицима сарадње, мерама превенције и смерницама како избећи сваку врсту нарушавања, пре свега комуналног и другог законом утврђеног реда. Најбитнији сегмент у овом процесу је међусобно поверење грађана и комуналне полиције.

Предности наше локалне заједнице за унапређење учешћа грађана

-Кратак опис из SWOT analize-

SWOT је скраћеница од енглеских речи Strengths – предности, снаге; Weaknesses – слабости; Opportunities –могућности, прилике и Threats – претње.

Анализиране предности, слабости, могућности и претње у развоју партнерских односа између локалне управе и грађана могу се представити следећом SWOT матрицом:

SWOT АНАЛИЗА

За успешно креирање, а потом и спровођење политика развоја локалне заједнице, од великог је значаја успостављање и јачање сарадње између грађана и органа локалне самоуправе, исто тако и грађана и невладиних организација и пословног сектора.

Свака документ од значаја за локалну заједницу биће квалитетнији и са више шанси да буде успешно спроведен у корист свих њених становника ако у његовој изради буду учествовали и грађани. Стога је у том процесу изградње сарадње између грађана и локалне самоуправе веома важно да грађани буду свесни колико је важно да, заједно са локалном самоуправом, учествују у доношењу свих одлука које се тичу квалитета живота свих појединаца и заједнице у целини.

На основу разговора са службеницима градске административне службе који се у свом раду најчешће сусрећу са грађанима утврђено је да службеници сматрају да партнерство између грађана и локалне самоуправе није на задовољавајућем нивоу, као и да има простора за подизање нивоа сарадње у смеру бољег информисања, више консултовања о најзначајнијим

питањима и заједничког одлучивања о истим. Посебно истичу да треба информисати грађане о трошењу буџетских средстава која су приход по основу наплате пореза на имовину и применити методе консултовања о потребама грађана како би активно учествовали у процесу пописа, наплате и буџетирања средстава прикупљених кроз порез на имовину.

СНАГЕ	СЛАБОСТИ	МОГУЋНОСТИ-ПРИЛИКЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Искуство у припреми и реализацији пројеката ▪ Посвећеност послу којим се бавимо ▪ Стручност, знање и искуство ▪ Израђена Стратегија локалног одрживог развоја ▪ План капиталних инвестиција ▪ Успостављена прекогранична сарадња ▪ Сертификат о повољном пословном окружењу (БФЦ СЕЕ) ▪ Сарадња са установама и јавним предузећима ▪ Активна Канцеларија за младе и Канцеларија за локални економски развоја ▪ Примена е-сервиса: портал отворених података, информациони е-ЗУП; ▪ Добра техничка опремљеност управе ▪ Добри односи с медијима ▪ Интернет доступан свим запосленима ▪ Службене е-маил адресе за све запослене ▪ Савремен и модеран Услужни центар ▪ Транспарентност у раду ▪ Функционална и одлична интернет презентација града Сомбора са великим бројем информација ▪ Ажуран информатор о раду органа града ▪ Обрасци захтева на српском и мађарском језику 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недовољна едукација службеника ▪ Недовољно добра комуникација између одељења ▪ Недовољни ресурси ▪ Инертност грађана ▪ Неразвијена свест о значају информисања, консултације и учешћа грађана – комуникације; ▪ Претежно нефомална интерна комуникација ▪ Неискоришћеност постојећих канала комуникације за двосмерну комуникацију ▪ Недостатак редовне комуникације са пословним сектором ▪ Непостојање механизма за праћење и мерење учинка комуникацијских активности 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Изражена воља за промене ▪ Буџет за пројекте удружења грађана ▪ Учешће у пројектима регионалног развоја ▪ ИПА фондови намењени институционалном развоју и развоју људских ресурса ▪ Стварање услова за домаће и стране инвестиције ▪ Развој нових комуникацијских алата; ▪ Повећање броја грађана који користе електронске видове комуникације ▪ Увођење нових услуга и садржаја путем е-управе (е-вртић, родитељски додатак, плаћање на шалтеру путем ПОС терминала) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Спор процес промене свести ▪ Лош став грађана о градској администрацији ▪ Одлив младих људи и стручњака ▪ Неразвијена свест грађана о потреби успостављања двосмерне комуникације ▪ Немогућност ангажовања адекватних кадрова који би се бавили комуникацијом

Уведене процедуре за поступање			
--------------------------------	--	--	--

ВИЗИЈА: Локална самоуправа - савремена, професионална администрација која ужива поверење грађана и која, на принципима равноправности, стоји на располагању свима који њене услуге користе, а организацијама цивилног друштва и грађанима пружа могућност активног учешћа у креирању, доношењу и спровођењу најзначајнијих одлука.

Партнери и заинтересоване стране

- Партнери су сва јавна комунална предузећа (ЈКП) и установе са подручја града Сомбора, с обзиром на то да су у директном и свакодневном контакту са грађанима. ЈКП могу активно да допринесу информисању грађана будући да са месечним рачуном могу да доставе и промотивне материјале везане за испуњавање циљева акционог плана – флајере, упитнике, опште информације о одржавању јавних трибина, расправа и самог гласања за одабир пројекта за финансирање.
- Канцеларија за младе и Омладински клуб који кроз вршење послова координације локалне омладинске политике у свим областима од значаја за младе, могу да дају зачај допринос у подизању свести и информисању младих о процесу пописа, наплате и буџетирање средстава прикупљених кроз порез на имовину.
- Секретари и остали запослени у месним заједницама су такође канал којим ће се информације о Акционом плану спуштати са нивоа градске управе на ниво појединачних грађана. Овим се учвршћују везе између грађана и градске управе, што је у основи заправо јачање локалне демократије.
- Удружења грађана која окупљају грађане различитих интересовања, националности, годишта, такође су кључан партнер. Кроз информисање ових удружења, градска управа ће осигурати равноправну заступљеност грађана свих профила у одлучивању о трошењу буџетских средстава. У Сомбору и околини постоје десетине активних удружења која могу свом чланству да пренесу поруке и промотивне материјале.
- Микро, мала и средња предузећа и предузетници су кључан партнер обзиром да кроз вршење своје делатности могу да активно учествују новим идејама и пружањем подршке.
- Медији-најутицајнији канал за комуницирање, јер имају снагу не само да пренесу поруку до највећег броја грађана, већ имају и моћ да креирају јавно мњење.
- Волонтери односно физичка лица која су заинтересована за поделу флајера и брошура, као и да врше анкетирање на више атрактивних локација у граду.

СТВАРАЊЕ ПАРТЕРСКОГ ОДНОСА

1. локална самоуправа, партнери и грађани деле заједнички циљ или визију;
2. партнери и грађани доприносе целокупном спровођењу активности;
3. локална самоуправа, партнери и грађани остварују корист од заједничког деловања и постигнутог успеха;
4. имати праве људе у право време

Део 2

Партиципација грађана - један од стубова развијене локалне заједнице

За учешће грађана у процесу креирања и доношења одлука веома је важно постојање свести код грађана о њиховој одговорности за допринос у овом процесу.

Грађани треба да буду свесни колико је важно да се укључују у јавни живот у локалној заједници.

Грађани треба да учествују у процесу креирања и доношења одлука о питањима која су везана за њихове животе, јер то доноси бројне користи, како њима, тако и заједници.

Неке од тих користи су:

- омогућава грађанима остваривање права на слободу изражавања мишљења, покретања иницијатива, слободу удруживања;
- ствара и јача осећај припадања заједници;
- подиже свест о потреби сарадње између грађана у процесу задовољавања заједничких интереса;
- повећава ниво информисаности грађана о томе шта се дешава у њиховој заједници;
- развија и јача укупне људске и материјалне капацитете заједнице;
- повећава вредности донетих одлука јер је у њиховом креирању и доношењу учествовао већи број особа, а не само група изабраних представника (политичара).

За информисање грађана и стварање партнерског односа, неопходни су комуникацијски алати и пре свега двосмерна комуникација. Стога ће током периода важења акционог плана бити коришћени или организовани следећи видови комуникације:

- јавне расправе;
- организовање тематских округлих столова;
- употреба веб странице Града и прилога у локалним медијима;
- медијски наступи представника органа града;
- флајери са главним порукама грађанима, циљевима, роковима, оквирним износима и типовима подржаних пројеката;
- трибине/фокус групе у месним заједницама (градским и сеоским); ангажовање секретара МЗ да шире информације о партиципативном буџетирању на својој територији;
- упитници – одштампани и на сајту града, како би били доступни свим грађанима;
- информације у локалним штампаним медијима („Сомборске новине“);
- друштвене мреже.

Наведени комуникацијски алати ће бити коришћени све време важења Акционог плана, у складу са специфичним циљевима којима доприносе. За информисање и укључивање грађана најважније су јавне расправе. С обзиром на то да Град Сомбор организује јавне расправе на различите теме од значаја за грађане, а из делокруга свог рада, током спровођења акционог плана биће коришћено ово искуство и канали комуникације који већ постоје. Они ће бити надограђени интензивнијом кампањом обавештавања грађана о одржавању јавне расправе кроз медијске наступе, званични сајт града.

Кулминација спровођења акционог плана је организација јавног гласања за одабир пројекта који ће бити подржан средствима прикупљеним по основу пореза на имовину.

Тим догађајем се постиже двоструки резултат: крунисање партнерског рада управе и заједнице, и подржава се пројекат развојног карактера који ће директно допринети заједници.

Оснаживање грађана- Програми укључивања грађана у доношење одлука о трошењу пореских прихода повећавају ниво локалне демократије, али такође и вредности као што су грађански активизам, еманципација/предузимљивост и солидарност, које су нарушаване током година друштвене и економске кризе.

Каквој заједници желимо да допринесемо до краја 2021.године

-ОПШТИ ЦИЉ-

Град Сомбор ће до 2021. године створити услове да грађани буду информисани, консултовани и укључени да активно учествују у процесу пописа, наплате и буџетирања средстава прикупљених кроз порез на имовину.

Надоградиће се досадашња традиција партиципативног буџетирања холистичким приступом укључивању грађана у доношење одлука о трошењу буџетских средстава.

Уз повећање прихода по основу пореза на имовину (омогућене пописом имовине и већим обухватом имовине која се опорезује) и установљене канале сарадње са заједницом, град Сомбор ће постати отвореније и ефикасније место.

За унапређивање активног информисања грађана потребно је створити, остваривати и разрађивати механизме који ће осигурати што већу информисаност грађана, отвореност и јавност рада органа локалне самоуправе и лаку и правовремену доступност информација, посебно важећих градских аката свим грађанима (у писаној или електронској форми).

Елементи општег циља:

- Подизање нивоа прихода по основу пореза на имовину и трошење на пројекте од значаја за локалну заједницу, одабирањем пројеката у консултацији са грађанима Сомбора. Циљ је оснаживање локалне демократије у Сомбору и раст међусобног поверења грађана, администрације и локалне власти односно охрабрити грађане за снажнију иницијативу приликом доношења битних одлука за град Сомбор;

- Широка кампања комуникације (информативни материјали и канали двосмерне комуникације) која ће служити да информише грађане и прикупи повратне информације од њих, затим кроз организацију гласања за одабир развојног пројекта, и на крају кроз нови круг информисања грађана о спровођењу пројекта који је одабран за имплементацију;
- Програми укључивања грађана у доношење одлука о трошењу пореских прихода повећавају ниво локалне демократије али такође и вредности као што су грађански активизам, еманципација/предузимљивост и солидарност, које су нарушаване током година друштвене и економске кризе;
- Успоставити трајне, системски уређене, односе и стандарде у оним подручјима где грађани могу придонети бољем пружању градских услуга, кроз очекивани резултат-јачање поверења између грађана и локалне власти.
- У руралним заједницама кључну улогу ће имати изграђен партнерски однос између локалне самоуправе, месне заједнице и грађана. Ицама кључну улогу ће имати изграђен партнерски однос између локалне самоуправе, месне заједнице и грађана.

Садашње стање у развоју партнерских односа између локалне самоуправе, грађана и приватног сектора – у процесу доношења кључних одлука неопходно је поправити. Акциони план представља само један од начина успостављања и развијања партнерских односа између локалне самоуправе и грађана. Модерна управа подразумева грађанина као централну фигуру и све своје капацитете локална самоуправа мора ставити у службу грађана, који је најзад и финасирају. Само добра и ефикасна управа може пружити квалитетне услуге. Тиме грађанима олакшава свакодневни живот и задовољавање њихових потреба. Зато добра комуникација, потпуно, објективно и транспарентно информисање, укључивање грађана у процесе одлучивања, подразумева равноправност. Чињеница је да се та партнерска равноправност мора промовисати у свим сегментима живота локалне заједнице. Мишљење грађана постаје релевантно тек када постане јавно изражено. Локална самоуправа ће подржати свако изражено јавно мишљење јер само такво може допринети развоју добрих односа између локалне самоуправе и грађана на добробит целе локалне заједнице.

Локална самоуправа - савремена, професионална администрација која ужива поверење грађана и која, на принципима равноправности, стоји на располагању свима који њене услуге користе, а организацијама цивилног друштва и грађанима пружа могућност активног учешћа у креирању, доношењу и спровођењу најзначајнијих одлука.

ЗАКЉУЧАК: подизање грађанске свести и одговорности и промовисање културе учешћа грађана у јавном животу и одлучивању. Развијање њихове свести о припадности заједници и подстицање грађана на то да преузму одговорност за допринос јавном животу, за основ имају гарантовање права грађанима на приступ информацијама о различитим питањима од интереса за локалну заједницу, унапређивање дијалога између грађана и изабраних представника и остваривање права грађана да директно учествују у доношењу важних одлука за будућност њихове заједнице, отвореност, дијалог и подела одговорности неумитно воде ка изградњи дугорочног партнерства између грађана и локалних органа власти; партнерства које ће отворити простор за дубљу, континуирану сарадњу и изградњу још непосреднијег утицаја грађана на локални живот; дугорочног партнерства које ће омогућити даљи напредак, реформу и побољшање живота грађана и деловања институција.

Да би остварили општи циљ у наредне три године радићемо на....

-СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ-

СЦ.1: Информисање грађана-подизање свести грађана о њиховом значају као пореских обвезника у процесу пописа, наплате и трошење средстава прикупљених кроз порез на имовину

Информисаност је предуслов било каквог учешћа грађана у процесу одлучивања. Да би грађани могли да учествују у демократском процесу вршења јавних послова и да би били истински активни субјект у контроли органа власти, они морају имати увид у информације којима располажу ти органи. Информисање грађана представља први стуб непосредног учешћа грађана у процесу креирања и доношења одлука у локалној средини. Информисање је, посматрано из угла органа локалне самоуправе, процес који обухвата пасивно информисање (које долази услед иницијативе грађана) и активно информисање (које подразумева мере локалних органа власти у циљу информисања грађана). У пракси, управо највеће интересовање код грађана, медија и невладиних организација изазивају подаци о располагању буџетским и средствима.

Да би грађани успешно учествовали у доношењу одлука, моју бити добро информисани односно имати приступ информацијама.

Јавна власт је дужна да информише грађане о својим активностима, програмима рада, плановима, како би разумели и пратили рад изабраних званичника и јавне управе.

Информисање ће се, у складу са Статутом града Сомбора, вршити на српском језику ћириличном и латиничном писму, и на мађарском језику и писму.

Код грађана се порез, укључујући порез на имовину, накнаду за заштиту и унапређење животне средине, комуналне таксе за истицање фирме и комуналне таксе за држање средстава за игру, доживљава као неоправдан трошак, као отимање новца из кућног буџета. Због несхватања токова и намене новца који се прикупи од пореза, грађани су склони да избегавају своје пореске обавезе. Како би се повећао приход од пореза на имовину, локална самоуправа поступа двојачко:

- пописом проширује обухват имовине која је опорезована – чиме се остварује једнакост грађана будући да сви имају једнаке намете и грађани који редовно измирују своје обавезе не чине то на своју штету наспрам оних који те обавезе немају јер им имовина није пописана
- информише грађане о начину трошења прихода из пореза на имовину – будући да је порез на имовину локални порез, грађанима треба пружити информације о томе да се он и троши локално. Тиме се стварају информисани грађани који могу да доносе информисане конструктивне ставове о приоритетним пољима и пројектима на које треба да се троши локални приход од пореза на имовину. Локална самоуправа укључује грађане кроз пројекте партиципативног буџетирања – град Сомбор има вишегодишњу успешну традицију спровођења овог пројекта, што је почетна претпоставка за даље веће и дубље укључивање грађана у доношење одлука о трошењу буџетских средстава прикупљених по основу пореза на имовину.

Након што су се у претходним годинама уверили да партиципативним буџетирањем могу да остваре значајан утицај на квалитет свог живота претпоставка је да ће грађани Сомбора радо давати предлоге у годинама спровођења овог Акционог плана.

Пасивно информисање: све информације о раду органа града, а међу којима су и основни подаци о порезу на имовину и располагању буџетским средствима, ажурно су доступне у [Информатору о](#)

[раду органа града Сомбора](#) и на [званичној интернет презентацији Града Сомбора](#). Планирана је и посебна интернет презентација која ће у потпуности бити израђена према потребама и активностима у оквиру пројекта „Реформа пореза на имовину“ и путем које ће се благовремено пружати информације на захтев грађана.

Активно информисање: подразумева иницијативу локалне власти да упозна грађане са својим активностима и будућим плановима. Тенденција је да се грађанима олакша остваривање њихових права и да им се омогући да буду правовремено, јасно и квалитетно информисани о пословима и животу локалне самоуправе. За овај вид информисања користе се разноврсни методи и канали који зависе од материјалне и финансијске снаге, креативности и потреба локалне самоуправе. Град Сомбор је заинтересован за информисање грађана за њихова права или за непосредно учешће и спреман је да од грађана тражи мишљење, путем анкета или других облика консултовања.

Неки од метода активног информисања:

- објављивање разних приручника, брошура, флајера, лифлета, постера, банера, и сл.;
- комуникација путем телевизијских, радио, штампаних медија и Интернета;
- јавни састанци са грађанима;
- јавни скупови и догађаји, као што су конференције, семинари и трибине.

Активно информисање осетљивих група у друштву: посебна пажња приликом организовања активног информисања грађана мора се обратити на припаднике осетљивих група у друштву, као што су деца и омладина, жене, стара и сиромашна лица, избегла и расељена лица, националне и етничке мањине или лица са инвалидитетом. У циљу правовременог и што потпунијег информисања ових заједница, информисање је потребно прилагодити њиховим могућностима и потребама. Велики значај за активно информисање угрожених и осетљивих заједница има блиска сарадња локалне самоуправе са невладиним организацијама које се баве питањима ових група, школама и другим организацијама које окупљају децу и омладину, или центрима за социјални рад.

Постати и остати информисан

СЦ.2: Укључивање (консултовање) грађана у доношењу одлука о трошењу буџетских средстава прикупљених по основу пореза на имовину кроз двосмерну комуникацију локална самоуправа-заједница.

Право грађана је да буду консултовани и да дају предлоге, примедбе и критике и тако учествују у дијалогу са властима. Основи циљ је да грађани формирају и изразе своје мишљење.

Постоје четири ствари које су основ грађанског учешћа:

1. Активни и информисани грађани који знају да имају обавезу да учествују као једнаки партнери у активностима локалне самоуправе, јер разумеју проблематику;
2. Ефикасни начини сакупљања информација грађана о њиховим потребама, мишљењима и приоритетима;
3. Заинтересованост грађана за укључивање у све активности у процесу одлучивања;
4. Константан трансфер информација од грађана ка властима.

- **Јавне расправе** сваком појединцу пружају могућност да разматра свако локално питање и да га критички преиспитује у циљу проналажења адекватних решења.

Веома је важно да се приликом обликовања политике и праксе за консултовање грађана имају у виду следећи захтеви:

- претходно утврдити која су то основна питања у вези са којима обавезно морају бити консултовани грађани;
- пажљиво одабрати облике консултовања и добро организовати њихову припрему (на пример, на који начин ће грађани давати своје мишљење – поштом, електронском поштом, факсом, на јавним расправама и дебатама, преко анкета, ко ће бити задужен да се стара о томе, ко ће вршити процену/анализу мишљења грађана, итд.);
- створити механизме који ће водити рачуна о томе да се ставови грађана узимају у обзир (велики проблем у процесу консултовања може бити уверење грађана да се њихови ставови не узимају у обзир и да је сама иницијатива за консултовање привидна и неискрена);
- уредити на који начин ће запослени у градској управи бити обучени да учествују у процесу консултовања;
- активно се ангажовати на информисању и образовању грађана за учешће у процесу консултовања јер је то темељ њиховог већег учешћа у том процесу;
- активно се ангажовати на мотивисању грађана да учествују у процесу консултовања.

➤ **Интернет:**

Интернет се може вишеструко користити у процесу консултовања. Омогућава грађанима да по конкретним питањима затраже одговор или поставе питање и тиме остваре дијалог са локалном администрацијом. Путем интернета могуће је остваривати дијалог са грађанима коришћењем различитих лако доступних и једноставних метода:

- онлине гласање о разним питањима. Обично се уређује у форми једноставних одговора са да или не.
- онлине упитници. Ови упитници или анкете постављају се на званичној интернет презентацији града.
- листе електронске поште (е-маил). Коришћењем ових листа могуће је дистрибуирати информације свим члановима заједнице који употребљавају интернет и желе да буду на овој листи.

➤ **Консултовање грађана:**

Локална самоуправа тражи и добија повратну информацију од грађана у процесу креирања политике.

Примање повратних информација од грађана такође захтева од локалне самоуправе да унапред обезбеди грађанима довољно добрих информација. Због тога консултације стварају двосмерни однос између локалне самоуправе и грађана. Примери је истраживање јавног мњења, односно испитивање ставова и мишљења грађана о одређеном питању које се тиче живота у локалној заједници.

➤ **Иновативни облици консултовања грађана:**

- **Фокус групе** представљају организоване дискусије групе људи о одређеној одабраној теми. Учесници у фокус групи бирају се коришћењем репрезентативног узорка који би требало да одсликава популацију локалне заједнице или дела заједнице. Они кроз дискусију или интервјуисање износе своје ставове и реакције у погледу неког питања. Дискусија на тај начин задовољава посебне критеријуме и представља мишљење ширег дела одређене заједнице или дела заједнице. Фокус група се окупља само за тај састанак и њен рад је неформалан, чиме се ствара простор за слободну дискусију учесника или њихове слободне одговоре. Вредност овог облика је у томе што пружа прилику за слободан, неформалан

разговор и идентификовање отвореног мишљења и стварних потреба људи. Осим тога, добро организована фокус група може водити консензусу различитих актера, што је велика вредност сваког облика консултовања грађана.

- **Грађански панели** (панел дискусија) су новији метод консултовања грађана. Они представљају изабран узорак популације - одређени број људи који се сусреће неколико пута годишње да разматра одређена питања у сарадњи са локалним органима. Грађански панел служи као консултативно тело на основу чијег става може да се претпостави мишљење шире популације коју чланови овог панела представљају. Осим састанака, који се одржавају неколико пута годишње, локални органи могу, путем телефонске или неке друге анкете, интервјуа, истраживања или радионице, консултовати ове грађане, с времена на време, о свим питањима. Грађански панел је јефтин, ефикасан и користан начин путем кога локална власт може да сазна потребе и ставове грађана.

Неопходни активности за већи степен грађанског активизма су:

1. Невладине организације и удружења треба да јачају свој утицај у локалној заједници, како би били препознати као актери који организују грађане и усмеравају различите интересе у правцу институција.
2. Треба радити и на разбијању предрасуда да се на локалне самоуправе не може ни на који начин утицати, да су оне непроменљиве и да су људи који их репрезентују изван друштва и заједнице у којој живе.

Само добро информисан и редовно консултован грађанин може дати свој пун допринос у подели одговорности и бити прави партнер у остваривању бољег живота у локалној заједници

СЦ.3: Спровођење пројекта који су заједнички одабрали локална самоуправа и грађани и информисање заједнице о резултатима рада.

Развијати партнерски однос током читавог процеса како би се обезбедила отвореност локалне самоуправе, дијалог и подела одговорности са грађанима. Грађани треба да преузму одговорност за допринос јавном животу и да активно и директно учествују у доношењу важних одлука за будућност њихове заједнице, као и да добију повратну информацију како је њихов допринос утицао на заједницу.

Заједнички пројекат ће водити ка изградњи дугорочног партнерства између грађана и локалне самоуправе, а које партнерство ће отворити простор за дубљу, континуирану сарадњу и изградњу још непосреднијег утицаја грађана на локални живот. Очекује се да остварени резултати рада омогуће даљи напредак, реформу и побољшање живота грађана и деловања институција.

Заједничко одлучивање у локалној заједници у основи значи поштовање и прихватање идеја других, то је процес у којем се одлуке доносе уз учешће већег броја актера, чланова заједнице, укључујући, наравно, и грађане.

Да би било ефикасно, заједничко одлучивање мора обезбедити равноправност у том процесу за све оне који су у њега укључени. Такођер, с обзиром да у овај процес различити актери улазе за властитим циљевима, ставовима и интересима, заједничко одлучивање треба донети резултате који ће учесницима у процесу донети неку конкретну корист (нпр: задовољење неке потребе или решавање неког важног проблема).

Учесници у заједничком процесу одлучивања морају бити довољно мотивисани да се у њега укључе

Основни циљ локалне самоуправа је изградња заједнице компетентних и свесних грађана који ће бити спремни да у потпуности преузму своју улогу у друштву

За реализацију општег циља и специфичних циљева Град Сомбор ће првенствено користити интернет.

Предности интернета у односу на друге медије:

- Ниски трошкови коришћења-за постављање информација на Интернет највише што нам је потребно јесте персонални рачунар, одређени програми и телефонска линија;
- Доступност-коришћење информација на веб домену скоро је потпуно отворено и, у принципу, нема ограничења;
- Брзина-комуницирање, размена информација коришћењем Интернет мреже одвија се у прилично кратким временским оквирима. Могућност веома широког слања информација. Интернет омогућава једноставан начин путем кога се велики број информација може послати практично свим корисницима Интернета.
- Географска неограниченост-технологија омогућава једноставну комуникацију са људима који су географски веома удаљени;
- Широка употребљивост-интернет омогућава и активно и пасивно информисање, разне врсте облика за консултовање грађана па, све више, и прилику да грађани путем коришћења Интернета директно одлучују на локалном нивоу.

Праћење и евалуација

Релизацију Акционог плана за укључивање грађана у процес доношења одлука о трошењу средстава прикупљених по основу пореза на имовину и дефинисаних циљева треба редовно пратити и оцењивати.

Основни циљ праћења активности на реализацији Акционог плана за укључивање грађана у процес доношења одлука о трошењу средстава прикупљених по основу пореза на имовину је да се остваре предвиђени циљеви пројеката, да се достигне највећи могући утицај њихових резултата, као и да се уоче проблеми и потреба за променом приступа и начина рада, чиме се обезбеђује квалитет.

Континуирано праћење Акционог плана омогућава његову ревизију и прилагођавање новим околностима у циљу остваривања постављених циљева, као и ширење позитивних искустава и примера добре праксе.

За реализацију Акционог плана треба да буде задужена, посебно образована и именована Радна група.

Фаза имплементације Акционог плана је базирана на комбинацији акционог плана, организационе структуре и укључивању заинтересованих актера.

У циљу боље имплементације Акционог плана за укључивање грађана у процес доношења одлука о трошењу средстава прикупљених по основу пореза на имовину у граду Сомбор, Радна група координира и управља спровођењем Акционог плана и система праћења, кроз директну сарадњу са надлежним институцијама, преко партнерских споразума, потписаних од различитих актера, укључених у реализацију одређених активности/пројеката.

Праћење и евалуацију ће вршити Начелник градске управе града Сомбора

Циљ праћења акционог плана је процена резултата утицаја плана и одрживост остварених резултата

Грађански активизам је предуслов непосредног учешћа у управљању локалном заједницом

ГРАД СОМБОР ПОЗИВА ГРАЂАНЕ ДА АКТИВНО УЗМУ УЧЕШЋЕ У ПРОЦЕСУ ДОНОШЕЊА ОДЛУКА О ТРОШЕЊУ СРЕДСТАВА ПРИКУПЉЕНИХ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ИМОВИНУ

Зашто је важно да учествујете?

Грађани учествују зато што то увек омогућава доношење бољих одлука у локалној заједници. Боље одлуке треба да донесу корист за обичног грађанина. Одлуке које доносе грађани имају изгледа да буду прихваћене од самих грађана. Грађани кроз властито искуство и праксу стичу политичку културу укључивања и развијају неке основне, конкретне принципе о учествовању у одлучивању и решавању локалних проблема.

Својим ангажманом, учешћем у јавном, политичком животу, директно утицете на процес доношења одлука које се тичу квалитета живота у нашој заједници у којој живимо. На тај начин осетићете задовољство због свог доприноса заједници и имати сатисфакцију за ангажман који сте дали. У исто време директно ћете утицати на прихватање приоритета који ће се финансирати из средстава прикупљених на основу пореза на имовину.

Ваше учешће је од великог значаја за побољшање квалитета живота Вас, Ваше породице, Ваших суграђана и за укупан развој локалне заједнице.

Шта добијате активним учешћем у јавном животу?

- Можете јавно рећи своје потребе, жеље, интересе.
- Усклађујете своје интересе са интересима суграђана, остварујући осећај припадања заједници.
- Стичете нова знања и вештине за решавање проблема.
- Остварујете промене у заједници тако што директно учествујете у процесу доношења одлука о њеном развоју.
- Стичете искуство и знања потребна за изградњу Ваше сарадње са локалним властима.

Део 3

План активности

Активности	Носилац	Партнери	Временски оквир	Средства и извори финансирања	Индикатор учинка
SC.1: Информисање грађана-подизање свести грађана о њиховом значају као пореских обвезника у процесу пописа, наплате и трошење средстава прикупљених кроз порез на имовину					
Краткорочни циљеви и повезане активности (до краја 2018. године)					
Представљање садржаја акционог план путем: - штампаних медија; - интернета - јавних трибина - округлог стола (презентација специфичних циљева)	-Градска управа -Радна група за спровођење акционог плана	-Месне заједнице -Удружења грађана	Август-Децембар 2018.	Буџет града Сомбора	- Број и квалитет датих саопштења - Број и врста медија - Број информисаних група грађана-представника циљаних група
Писана саопштења за грађане путем медија: -штампани медији, -електронски медији (телевизија) - нови медији (друштвене мреже, web страница града Сомбора)	-Извршна власт - Градска управа -ЛПА -Радна група за спровођење акционог плана	-Медији -Месне заједнице -Удружења грађана -Јавна предузећа и установе -Канцеларија за младе	Август-Децембар 2018.	Буџет града Сомбора	-Број и квалитет издатих саопштења - Број и врста медија -Број посета web странице града Сомбора

Израда посебне web странице- интернет презентације „Реформа пореза на имовину у граду Сомбор“	- Градска управа -Радна група за спровођење акционог плана	-ЛПА -КЛЕР	Август- Септембар 2018	Буџет града Сомбора	-Активна web страница са ажурним подацима о спровођењу акционог плана -статистички подаци (број посета)
Он-лине анкета о задовољству грађана о садржају акционог плана са давањем предлога и сугестија за унапређење садржаја акционог плана	-Градска управа -Радна група за спровођење акционог плана	-ЛПА -КЛЕР	Септембар - Октобар 2018	Буџет града Сомбора	- Број попуњених анкета - Квалитет предлога
Представљање одлука радног тела за израду и радне група са спровођење акционог плана поводом разматрања сугестија грађана датих он-лине анкетом	Радна група за спровођење акционог плана	- Месне заједнице - Удружења грађана	Новембар- Децембар 2018.	Буџет града Сомбора	- Број поднетих сугестија - Број усвојених сугестија
Средњорочни циљеви и повезане активности (2019. – 2020. године)					
Комуникација путем свих врста медија: -радио -тв - новине -web странице -интернет -медијски наступи представника града	- Извршна власт - Градска управа - ЛПА - Радна група за спровођење акционог плана	Медији	Током 2019-2020.	Буџет града Сомбора	- Број и квалитет датих саопштења - Број и врста медија
Објављивање флајера,	-Градска управа	-Месне заједнице -Јавна предузећа и	Током 2019-2020.	- Буџет града Сомбора	Број дистрибуираних флајера, лифлета, постера и банера

лифлета, постера и банера	- ЛПА	установе -Канцеларија за младе -Удружења грађана		-Донације	
Обезбеђење информација на Интернет презентацији града Сомбора и интернет презентацији „Реформа пореза на имовну у граду Сомбор“	Градска управа -ЛПА - Радна група за спровођење акционог плана	-Јавна предузећа и установе -Месне заједнице -Канцеларија за младе -Удружења грађана	Током 2019-2020.	- Буџет града Сомбора	Релевантне информације на интернет презентацијама
Испитивање мишљења грађана (анкета) о задовољству грађана о примени – спровођењу акционог плана	- Радна група за спровођење акционог плана	-Јавна предузећа и установе -Месне заједнице -Канцеларија за младе -Удружења грађана	Током 2019-2020.	- Буџет града Сомбора	-Број анкетираних грађана -Број спроведених анкета
Дугорочни циљеви (до краја програма и после)					
Контунуирана информисаност грађана – саопштења за јавност, друштвене мреже, web странице;	-Извршна власт -Градска управа -ЛПА	-Медији -Пословна заједница	Током 2019-2020.	Буџет града Сомбора	Број и квалитет издатих саопштења -- Број и врста медија -Број посета web странице града Сомбора
Јавни састанци са грађанима, консултовање са грађанима	Градска управа -ЛПА	-Јавна предузећа и установе -Месне заједнице -Канцеларија за	Током 2019-2020.	Буџет града Сомбора	-Број присутних грађана -Број мишљења, предлога и сугестија

		младе			
Интернет презентација града Сомбора и интернет презентација „Реформа пореза на имовну у граду Сомбор“	-Градска управа -ЛПА	-Јавна предузећа и установе -Месне заједнице -Канцеларија за младе	Током 2019-2020.	Буџет града Сомбора	-Релевантне информације на интернет презентацијама - Статистички подаци (број посета)
SC.2: Укључивање грађана у доношење одлука о трошењу буџетских средстава прикупљених по основу пореза на имовину кроз двосмерну комуникацију локална самоуправа-заједница					
Краткорочни циљеви и повезане активности (до краја 2018. Године)					
Јавни саветодавни састанци са грађанима и дискусије – Информативни састанци у МЗ и промоције;	- Градска управа -ЛПА -Радна група за спровођење акционог плана	-Месне заједнице -Удружења грађана	Септембар- Децембар 2018.	Буџет града Сомбора	-Број учесника -Утврђени закључци -Дистрибуција информација и закључака са састанка
Кампање за учешће јавности (едукација из области учешћа грађана)	- Извршна власт - Градска управа	-Медији -Месне заједнице -Удружења грађана	Септембар- Децембар 2018.	Буџет града Сомбора	Спроведена кампања за учешће грађана у доношењу одлука
Средњорочни циљеви и повезане активности (2019. – 2020. године)					
Организација трибина у месним заједницама	- Градска управа -ЛПА	-Месне заједнице -Удружења грађана	Прва половина 2019 Прва половина	Буџет града Сомбора	-Број одржаних трибина -Број грађана учесника трибине

	-Радна група за спровођење акционог плана		2020.		
Округли сто на којем ће се представити анализа стања и предлози за укључивање грађана	- Градска управа -ЛПА -Радна група за спровођење акционог плана	-Месне заједнице -Удружења грађана	Прва половина 2019 Прва половина 2020.	Буџет града Сомбора	-Број одржаних округлих столова -Број грађана учесника округлог стола -Број датих предлога
Дугорочни циљеви (до краја програма и после)					
Континуирано обавештавање грађана путем веб сајта града - теме: значај партиципације, значај плаћања пореза	- Градска управа	-ЛПА -КЛЕР -Радна група за спровођење акционог плана	Континуирано	Буџет града Сомбора	-број објављених вести о спровођењу акционог плана, -број посета на линк до вести
Спровођење јавне расправе: - организовање округлих столова - спровођење анкета - достављање нацрта ОЦД и другим организацијама и службама - организовање зборов грађана - објављивање нацрта докумената у медијима или на сајту уз остављање могућности за достављање повратне информације,	-Извршна власт -Градска управа -ЛПА -Радна група за спровођење акционог плана	Месне заједнице -Удружења грађана -Канцеларија за младе	Сваке године у другој половини године	Буџет града Сомбора	-Организовани су округли столови, спроведене анкете, организовани су зборови грађана – број; -Број учесника на расправама; -Број нацрта достављених ОЦД и другим службама; -Број објављених нацрта докумената на сајту ; -Достављене повратне информације.

ИТД.					
SC.3: Одабир и спровођење пројекта који су заједнички одабрали локална самоуправа и грађани и информисање заједнице о резултатима рада					
Краткорочни циљеви и повезане активности (до краја 2018. године)					
Испитивање мишљења грађана (анкета) за потребе прикупљања података о проблемима и потребама грађана	-Градска управа -Радна група за спровођење акционог плана	Месне заједнице -Удружења грађана	Август- Септембар 2018	Буџет града Сомбора	-Број анкетираних грађана -Број спроведених анкета
Кампања за учешће јавности у заједници и лобирање	-Извршна власт -Градска управа -Радна група за спровођење акционог план	-Јавна предузећа и установе -Месне заједнице -Удружења грађана -Канцеларија за младе -Пословна заједница	Октобар 2018	Буџет града Сомбора	Спроведена кампања за учешће јавности/грађана у доношењу одлука.
Представљање предлога пројекта -анкета	-Градска управа -КЛЕР -Радна група за спровођење акционог план -КЛЕР	Јавна предузећа и установе -Месне заједнице -Удружења грађана -Канцеларија за младе -Пословна заједница	Октобар - Новембар 2018	Буџет града Сомбора	-Број учесника анкете -Резултати анкете
Гласање за предлоге пројекта (он лине анкете,	Градска управа -КЛЕР -Радна група за	-Јавна предузећа и установе -Месне заједнице	Новембар 2018	Буџет града Сомбора	-Број учесника анкете -Резултати анкете

штампане анкете пласиране путем новина, гласачке кутије на атратктивним локацијам у граду,у МЗ и услужном центру у градској управи и др.локације	спровођење акционог план -КЛЕР	-Удружења грађана -Канцеларија за младе -Пословна заједница			
Објаве на сајту града и друштвеним медијима о организацији гласања, динамици, логистици и результатима гласања	-Извршна власт -Градска управа -КЛЕР	-Медији -Канцеларија за младе -Удружења грађана	Новембар- Децембар 2018	Буџет града Сомбора	Статистика
Средњорочни циљеви и повезане активности (2019. – 2020. године)					
Реализација и праћење пројекта/пројеката који су заједнички одабрали локална самоуправа и грађани	-Извршна власт -Градска управа -КЛЕР	-Удружења грађана -Медији	Континуирано током 2019-2020	Буџет града Сомбора	Спроведен пројекат
Едукација из области учешћа јавности (семинари, саветовања, радионице, конференције) - кроз интерактивност уз примену различитих техника за активно укључивање свих учесника	Градска управа -КЛЕР -Радна група за спровођење акционог план	Јавна предузећа и установе -Месне заједнице -Удружења грађана -Канцеларија за младе	Континуирано током 2019-2020	Буџет града Сомбора	-Број одржаних семинара, радионица, конференција -Број учесника

Дугорочни циљеви (до краја програма и после)

Фокус групе за представљање мишљења ширег дела заједнице	- Градска управа -Радна група за спровођење акционог плана	-Месне заједнице -Удружења грађана	По потреби	Буџет града Сомбора	-Број одржаних група -Број учесника
Прикупљање и представљање предлога пројеката и континуирано спровођење заједнички дефинисаних пројеката	-Градска управа -КЛЕР -Радна група за спровођење акционог плана	-Јавна предузећа и установе -Месне заједнице -Удружења грађана -Канцеларија за младе -Пословна заједница	Сваке године, према буџетском календару и доношења битних одлука (прописа).	Буџет града Сомбора	-Број прикупљених предлога пројеката; -Број спроведених пројеката који су заједнички дефинисани.
Интерна евалуација пројекта, извлачење позитивних и негативних лекција	- Градска управа -Радна група за спровођење акционог плана	-Јавна предузећа и установе -Месне заједнице -Удружења грађана -Канцеларија за младе -Пословна заједница	Друга половина 2020.	Буџет града Сомбора	одржан интерни састанак по завршетку трајања акционог плана, дефинисање наученог, договор о наредним корацима